راهنمای بازرسی تولید کنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها

مترجمین: دکتر مرتضی زعیم، مهندس سید بهزاد موسوی، دکتر فاطمه نیک پور، دکتر حسن وطن دوست

پژوهشکده محیط زیست
دانشگاه علوم پزشکی تهران
عضو شبکه ارزیابی خطر شیمیایی
سازمان جهانی بهداشت

معاونت بهداشت
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بسم الله الرحمن الرحیم

راهنمای بازرسی تولید کنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها

نظام نامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها

مترجمین: دکتر مرتضی زعیم ، مهندس سید بهزاد موسوی، دکتر فاطمه نیک پور ، دکتر حسن وطن دوست

مشخصات فیپا

عنوان و نام پدید آورنده: راهنمای بازرسی تولیدکنندگان ،واردکنندگان، توزیع‌کنندگان و فروشگاه‌های آفت‌کش‌ها:نظام‌نامه‌بین‌المللی‌رفتار‌در‌مدیریت‌آفت‌کش‌ها/[سازمان‌جهانی بهداشت، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد] ؛ مترجمین مرتضی زعیم ...[و دیگران].
شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۴۳۶۷۵

مشخصات نشر: تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، پژوهشکده محیط زیست، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۴۴ ص.: جدول.

شابک: ٤-٦٣-٦٢٧٦-٦٢٢-٩٧٨

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: آفت‌کش‌ها

موضوع: Pesticides

موضوع: آفت‌کش‌ها -- کاربرد -- پیش‌بینی‌های ایمنی

موضوع: Pesticides -- Application -- Safety measures

موضوع: آفت‌کش‌ها -- پیش‌بینی‌های ایمنی

موضوع: Pesticides -- Safety measures

شناسه افزوده: زعیم، مرتضی، ۱۳۲۹-، مترجم

شناسه افزوده: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

شناسه افزوده: Food and Agriculture Organization of the United Nations

شناسه افزوده: سازمان بهداشت جهانی

شناسه افزوده: World Health Organization

شناسه افزوده: ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. پژوهشکده محیط زیست

رده بندی کنگره: SB۹۵۱

رده بندی دیویی: ۶۳۲/۹۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۴۳۶۷۵

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱٤۰۰

حق چاپ: محفوظ

ناشر: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

این راهنما ترجمه نشریه مشترک سازمان جهانی بهداشت و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد است. مسئولیت صحت ترجمه با مترجمین است. نسخه اصلی انگلیسی نسخه مرجع است.

FAO and WHO 2020. International code of Conduct on Pesticide Management - Guidance for inspection of pesticide producers , importers , distributors and retailers. Rome . https://doi.org/10.4060/cb1194en

فهرست عناوین

- **پیش گفتار** ۵
- **مقدمه** ۸
- **چارچوب قانونی برای بازرسی** ۱۰
- **مدیریت و هماهنگی بازرسی ها** ۱۲
- **طراحی برنامه بازرسی** ۱۳

مستندات ۱۳
شرایط بازرسان ۱۳
هدف گذاری برای کارایی و اثربخشی ۱٤
اولویت بندی بازرسی ها ۱۵
انواع و سطوح بازرسی ۱٦

- **رویه های بازرسی** ۱۸

آماده سازی قبل از بازرسی ۱۸
بررسی اطلاعات پیشینه در مورد مرکز ۱۸
تهیه طرح بازرسی ۲۰
جمع آوری مواد و مستندات برای بازرسی ۲۲

انجام بازرسی ۲۴
معرفی و بررسی اجمالی شرکت ۲۴
بازرسی از تولید کنندگان، واردکنندگان و توزیع کنندگان آفت کش ۲۷
بازرسی از فروشگاه های آفت کش ها ۳۴
نمونه برداری ۴۰

نتیجه گیری از بازرسی ۴۱

- **پیگیری پس از بازرسی** ۴۲
- **منابع** ۴۳
- **پیوست ۱. قالب نمونه گزارش بازرسی** ۴۴

پیش گفتار

در دهه های اخیر، کشورها در تمام قاره ها و در تمام مراحل توسعه، قوانین و مقررات مربوط به آفت کش ها را برای محافظت از سلامت انسان و محیط زیست، و در عین حال حصول اطمینان از در دسترس بودن این محصولات برای تولید مواد غذایی و بهداشت عمومی، تصویب کرده اند. اطمینان از رعایت این قوانین و مقررات می تواند دشوار باشد و موارد نقض قوانین در بسیاری از کشورها رایج است. این یک مشکل جدی است. همانطور که در راهنماهای سازمان خواربار کشاورزی ملل متحد (فائو) در مورد تطابق و اعمال اجرای برنامه نظارتی آفت کش ها ذکر شده است (۱)،

> حتی بهترین و جامع ترین سیستم های نظارتی نمی توانند هدف خود را به دست آورند مگر اینکه تطابق واقعی و معنی دار با الزامات آنها وجود داشته باشد. تکیه صرف بر ملزومات مکتوب می تواند احساس کاذب امنیتی ایجاد کند.

راهنمای فائو همچنین اشاره دارد که:

> تطابق نیاز به صلاحیت و تخصص داشته و هزینه هایی را دربر خواهد داشت، و تنها درصورتی تحقق می یابد که نهادهای مورد نظارت، تمایل و حتی تعهد برای سرمایه گذاری در منابع داشته و تلاش های لازم را برای تطابق عمل نمایند. این امر تقریباً همیشه به مشارکت دولت و به ایجاد برنامه های دولتی برای اجرای برنامه نظارتی احتیاج دارد. دولت ها با چالش های قابل توجهی در یافتن راه های موفقیت آمیز برای ایجاد انگیزه در تطابق روبرو هستند، و به طور کلی مجبورند با استفاده از ابزارهای گوناگون و در طی یک دوره زمانی، رویکردی برای تطابق و اجرای برنامه نظارتی ایجاد کنند. هیچ فرمول واحد موثری برای دست یابی به تطابق وجود ندارد و فقط آزمایش، ارزیابی و بازخورد، و توجه به اینکه در هر شرایط خاص چه عواملی موثرتر است، باید مدنظر قرارگیرد. شروع کار با برنامه های اجرایی می تواند یک کار دلسرد کننده باشد، و مهم آن است که در نظر بگیریم که اجرای برخی موارد بهتر از عدم اجرای آن است و هر دولتی باید از جایی شروع کند و از ساختارها و ابزارهای موجود استفاده نماید.

رهنمودهای ارائه شده در این نشریه، مربوط به اجرای تطابق از طریق بازرسی محلی از شرکت های درگیر در فعالیت تولید، واردات، توزیع و خرده فروشی آفت کش ها است. این نشریه یک ابزار عملی و دارای چک لیست هایی است که بازرسان می توانند با استفاده از آنها در محل های مختلف، بازرسی های خود را انجام داده و در صورت مشاهده نقایص، جریمه یا مجازات لازم را اعمال کنند. این نشریه همچنین یک قالب را برای تهیه گزارش توسط بازرسان پیشنهاد می کند که بازرسان پس از بازرسی به مقامات مسئول ارائه می دهند و برای بهره برداری در آینده ثبت می شود.

این راهنما با پشتیبانی نشست مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت در زمینه مدیریت آفت کش ها تهیه شده است، که به دو سازمان مذکور در خصوص ارتقاء تطابق با نظام نامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها راهنمایی لازم را ارائه می نماید. این سند توسط کارشناسان گروه های کاری درمورد ترکیبات Biocide و آفت کش های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی مورد بازبینی قرار گرفته است و از مشارکت آنها قدردانی می شود.

نظام نامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها

نظام نامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها، چارچوب و استانداردهای داوطلبانه رفتار را که باید در هر فعالیت مربوط به مدیریت آفت کش ها رعایت شود، تعیین می نماید. این نظام نامه که توسط فائو، سازمان جهانی بهداشت، دولت ها، تولیدکنندگان آفت کش ها، سازمان های غیردولتی و سایر ذینفعان تأیید شده است، بر مسئولیت مشترک ذینفعان در زمینه ترویج بهترین روش ها و کاهش خطر در طول چرخه حیات یک آفت کش تأکید می کند. در نتیجه این نظام نامه تعهد اخلاقی ذینفعان را برای پیروی از موازین رفتاری مورد توافق و به عهده گرفتن مسئولیت های مربوطه تعیین می کند.

مواد خاصی از این نظام نامه، مربوط به جنبه های خاص تولید، واردات، توزیع و فروش آفت کش ها است. به عنوان مثال ماده ۵.۵.۳ در مورد محل استقرار کارخانه های تولید و فرمولاسیون آفت کش ها است؛ ماده ۸ در مورد توزیع و تجارت؛ و ماده ۱۰ در مورد انبار نمودن و دفع می باشد

فائو و سازمان جهانی بهداشت از نظرات خوانندگان استقبال می کنند.

فائو و سازمان جهانی بهداشت معتقدند که این راهنما سندی زنده است که می تواند بهبود یابد. بنابراین آنها برای هر گونه بازخورد خوانندگان ارزش قائل هستند و از نظرات آنهااستقبال می کنند. آنها همچنین به نمونه هایی از نحوه استفاده از راهنما اهمیت می دهند.

لطفاً پیشنهاد ها، نظرات و مثال های خود را با ذکر عنوان راهنما و بخش و صفحه مربوطه به نشانی زیر ارسال کنید: pesticide-management@fao.org.

مقدمه

زمینه

بازرسی، یک قسمت اساسی در نظارت بر آفت کش ها است. بازرسی از مراکز تولید آفت کش ها می تواند اطمینان حاصل کند که تأسیسات این مراکز دارای سیستم ایمنی مناسب هستند، از روی هایی برای ایجاد محیط کار ایمن پیروی می کنند و محصولات آنها از استانداردهای لازم برخوردار هستند. بازرسی از وارد کنندگان و توزیع کنندگان می تواند از ورود و توزیع آفت کش های غیر مجاز، مانند محصولات ممنوع شده، ثبت نشده، به درستی بسته بندی یا برچسب گذاری نشده و یا محصولاتی که ماندگاری آنها به پایان رسیده است، جلوگیری نماید. بازرسی از خرده فروشان و فروشگاه های آفت کش ها می تواند سبب حصول اطمینان از رعایت مقررات مربوطه توسط فروشندگان، شود. بازرسی از تولیدکنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها می تواند به شناسایی کمبودها در بازار آفت کش ها کمک نماید.

اهداف و مخاطبان

هدف از این راهنما ابزاری عملی، برای کمک به بازرسان دولت در تهیه، انجام، ضبط، گزارش دهی و پیگیری بازرسی تولید کنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها است.

این راهنما:

- چارچوب قانونی و نظارتی را برای بازرسی بررسی می کند؛
- در مورد مدیریت و هماهنگی بازرسی ها راهنمایی می نماید؛
- روشی را برای طراحی برنامه های بازرسی ارائه می دهد؛ و
- چک لیست موادی را که باید جمع آوری شود و روش هایی را که باید قبل، در طی، و بعد از بازرسی در مکان های مختلف اجرا شود، فراهم می کند [1].

---

۱ چک لیست های این راهنما از منابع مختلفی که در دسترس عموم است، بخصوص از راهنمای بازرسی مدیریت آفت کش های سازمان حفاظت محیط زیست ایالات متحده آمریکا(۲) و کمیته دائمی بین المللی کنترل خشک سالی در ساحل(۳)، تهیه شده است.

این راهنما برای مقامات نظارتی ملی، به ویژه در کشورهای با درآمد کم و متوسط، برای بازرسی از تولیدکنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه‌های آفت‌کش‌ها در نظر گرفته شده است تا از رعایت تعهدات قانونی کشور توسط آنها برای مدیریت آفت‌کش‌ها اطمینان حاصل نمایند.

دامنه راهنما

این راهنما آفت کش های شیمیایی و بیولوژیک [۲]، آفت کش های مورد استفاده حرفه ای و غیر حرفه ای و همچنین آفت کش های کشاورزی و بهداشت، از جمله موادی را که در اتحادیه اروپا به عنوان «biocides» معرفی شده اند (۴)، دربر می گیرد.

این راهنما شامل بازرسی از محل تولید، واردات، توزیع و فروش آفت کش ها است، ولی فروش اینترنتی را در برنمی گیرد. این راهنما بازرسی های مرزی یا بازرسی از مصرف کنندگان آفت‌کش‌ها را شامل نمی شود، زیرا این موارد و دیگر موارد مندرج در اسناد زیر که اطلاعات و راهنمایی های بیشتری را در مورد تطابق و اجرای مقررات آفت کش ها ارائه می دهد پوشش داده شده اند:

- راهنمای مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت در زمینه قانون آفت‌کش‌ها (۵)، چارچوب قانونی و اداری را برای بازرسی از مراکز مختلف برای کشورهای عضو فراهم می نماید.

- راهنمای مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت در زمینه کنترل کیفیت آفت کش ها (۶)، که اداره، سازوکار و زیرساخت های مورد نیاز برای اجرای طرح کنترل کیفیت آفت کش ها و راهنمایی در مورد انتخاب نمونه و روش های حین بازرسی را بیان می کند.

- راهنمای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، در مورد بهترین شیوه های تطابق و اجرای برنامه های نظارتی آفت کش ها (۷)، که به نهادهای نظارتی در ارتقاء و پایش تطابق و در ارزیابی و کاهش خطرات عدم تطابق کمک می نماید.

- راهنمای فائو در مورد تطابق و اجرای برنامه نظارتی آفت کش ها (۱) که اصول اصلی و اجزاء تشکیل دهنده برنامه ملی را ذکر نموده و مثال هایی را ارائه می نماید که چگونه کشورها با موقعیت های متفاوت می توانند یک برنامه موثر را تدوین و اجرا نمایند.

- راهنمای فائو در خصوص فروش آفت کش ها در فروشگاه ها، با تاکید خاص به راهبری و انبار نمودن در محل عرضه به کاربران در کشور های در حال توسعه (۸)، که شرایط انبارداری، عرضه و حمل و نقل آفت کش ها را ارائه می نماید.

۲ شامل عوامل کنترل میکروبی، گیاهی و semiochemical آفات.

چارچوب قانونی برای بازرسی

به طور کلی در قوانین و مقررات ملی، چارچوب قانونی برای بازرسی آفت کش ها مشخص شده است. همانطور که در راهنمای مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت در مورد قانون آفت کش ها شرح داده شده است (۵)، یک چارچوب برای بازرسی باید:

- مرجع (یا مراجع) ملی مسئول بازرسی را تعیین نماید، و اگر چندین مرجع درگیر هستند، سازوکارهای روشنی را برای هماهنگی ایجاد نماید؛
- زمینه انتصاب بازرسان واجد شرایط را فراهم و تعیین نماید؛
- اختیارات بازرسان را مشخص کرده و اطمینان حاصل نماید که این اختیارات برای انجام وظایف بازرسان کافی هستند؛
- روش ها و معیار های بازرسی را ارائه دهد.
- روش ها و الزامات نمونه برداری و تعیین آزمایشگاه های رسمی را برای تجزیه و تحلیل نمونه فراهم نماید؛
- روش های واضح و موثر برای رسیدگی به بی نظمی های مشاهده شده در بازرسی ها را ارائه دهد؛
- فهرستی از تخلف ها و رویه ها و مجازات مربوط به هر یک را در برداشته باشد؛ و
- اعتبار مورد نیاز بازرسی را، که معمولاً در بودجه نظارت بر آفت کش ها گنجانده میشود و از محل بودجه عمومی (دولتی) ، شامل هزینه ثبت آفت کش ها (در صورت لزوم) تامین می شود تضمین نماید.

راهنمای پیش رو، اهمیت قانون ملی آفت کش ها را برای تعیین اختیارات بازرسان و روش های بازرسی را توضیح می دهد و متذکر می شود که بازرسان باید قدرت ورود به مکان های مختلف، از جمله اماکن خصوصی را داشته باشند تا از رعایت تمام جنبه های قانون اطمینان حاصل کنند. از آنجا که این اختیارات ممکن است مشابه اختیارات پلیس باشد، و ممکن است بر آزادی شخصی تأثیر بگذارد، قانون آفت کش ها باید مولفه های اختیارات بازرسان را به وضوح ترسیم کند. در غیر این صورت، ممکن است بازرسی ها تأثیر محدودی داشته باشند.

این راهنما همچنین به تشریح قدرت بازرسان برای نمونه برداری، توقیف تجهیزات، محصولات و اسناد، پرسیدن سوال، اخذ و بررسی سوابق خرید و فروش، گرفتن عکس، متوقف نمودن عملیات، و در برخی کشورها، اخذ جریمه های نقدی در محل (پرداخت هزینه بلافاصله در زمان بازرسی) می پردازد. قانون ملی آفت کش ها همچنین ممکن است مجازاتی را برای بازرسانی که از قدرت خود سوء استفاده می کنند و یا به طور غیررسمی پول قبول می کنند، در نظر بگیرد.

به کشورهایی که مایل به ایجاد و یا تقویت برنامه بازرسی ملی هستند موکداً توصیه می شود تا این راهنما را بررسی کنند. بررسی راهنمای مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت برای کنترل کیفیت آفت کش ها (۶)، که در مورد نمونه برداری و تجزیه و تحلیل آنها ارائه طریق می نماید و برای اطمینان از اینکه نمونه های گرفته شده در هنگام بازرسی نیز می توانند پذیرفته شده و در دادگاه مورد استناد قرار گیرند، توصیه می شود.

مدیریت و هماهنگی بازرسی ها

مدیریت و هماهنگی بازرسی ها در شرایطی که یک مرجع واحد ملی، مسئول بازرسی از تولید کنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها باشد، ساده خواهد بود. لیکن غالباً چنین نیست و ممکن است مراجع و سطوح متعدد دولتی، در نظارت بر آفت کش ها نقش داشته باشند. در نتیجه ممکن است فعالیت های مختلف بازرسی به صورت محلی، استانی یا ملی انجام گیرد. معمولاً بازرسی های محلی، تحقیقات در مورد ادعاها، پاسخ به تخلفات و سایر مسائل مرتبط با اعمال قانون توسط عوامل محلی یا استانی انجام می شود، در حالی که ثبت محصولات، کنترل واردات و صادرات و صدور مجوز برای شرکت هایی که در توزیع و فروش آفت کش ها فعالیت دارند توسط سازمان ملی مسئول نظارت بر آفت کش ها صورت می پذیرد. سایر مقامات نظارتی، مانند مسئولین بهداشت و ایمنی کارگران یا حفاظت از محیط زیست، نیز ممکن است در این امر دخیل باشند. علاوه بر این، گمرک و پلیس در کشف محصولات غیرقانونی و تقلبی، که در بسیاری از کشورها معضلی قابل توجه هستند، نقش دارند. همچنین با توجه به ضعف در تجارت بین المللی آفت کش ها، همکاری بین کشورهای وارد کننده و صادر کننده و بین کشورهای همسایه ضروری است.

با توجه به تعدد نهادهای مرتبط در امر بازرسی، برنامه ریزی، اولویت بندی و هماهنگی بازرسی و پیگیری اقدامات اجرایی بسیار مهم است. همانطور که در پیوست شماره پنج، پنجاه و چهارمین گزارش کمیته تخصصی مشخصات فنی (Specification) داروهای سازمان جهانی بهداشت شرح داده شده است (۹)، مدیریت ارشد مرجع ملی نظارت بر آفت کش ها و یا سازمان / سازمان های مسئول بازرسی، در این خصوص نقش اصلی را دارند. بر اساس این گزارش، مدیریت ارشد باید:

- بطور رسمی متعهد به بازرسی باشد؛
- دامنه و اهداف بازرسی را مشخص کرده و از انطباق آنها با الزامات مقررات اطمینان حاصل نماید؛
- اهداف بازرسی را تعیین نموده و از اینکه منابع کافی برای دستیابی به آنها وجود دارد، اطمینان حاصل نماید؛
- اطمینان حاصل نماید که بازرسی دارای یک ساختار سازمانی، منابع لازم (شامل مالی، انسانی، تجهیزات و امکانات) و رویه های مستند می باشد به نحوی که عملکرد رضایت بخش برای رسیدن به اهداف را تامین می نماید؛
- برای اطمینان از کیفیت و ثبات بازرسی ها، یک مدیر کنترل کیفیت (یا در صورت لزوم، بیش از یک مدیر)، با امکان ارتباط مستقیم به مدیریت ارشد، اختصاص دهد؛
- تمام نهادهای مرتبط با بازرسی را در برنامه ریزی گنجانده، روش های تبادل اطلاعات مربوطه را تعیین، و بازدید های آنها را از محل ها و سایر عملیات بازرسی هماهنگ نماید؛ و
- اطمینان حاصل کند که اصل بی طرفی و استقلال در بازرسی ها رعایت می شود.

طراحی برنامه بازرسی

مستندات

با توجه به ماهیت قانونی و بحث انگیز بازرسی، مرجع ملی مسئول، باید سوابق روشن و دقیق کلیه فعالیت های بازرسی را نگهداری نماید. برنامه کاری بازرسی کشوری، سوابق فعالیت ها و عملکردهای سازمان بازرسی، گزارش های بازرسی و سوابق هرگونه شکایت دریافت شده و اقدامات انجام شده توسط مقام بازرسی باید در قالب مصوب باشد و برای مدت مشخصی بایگانی شود. همچنین توصیه می شود که شرح روش های استاندارد عملیاتی که مسئولیت ها، فرایندها و اقدامات سرویس (های) بازرسی را تعریف می کند، نیز در پرونده مربوطه نگهداری شود. پیوست شماره پنج، پنجاه و چهارمین گزارش کمیته تخصصی مشخصات فنی (specification) داروهای سازمان جهانی بهداشت (۹) رهنمودهای مفصلی را در این زمینه بیان داشته و پیوست شماره یک این راهنما نیز، یک قالب نمونه برای گزارش بازرسی را ارائه می دهد.

شرایط بازرسان

سیستم های بازرسی باید به گونه ای طراحی شوند که بازرسان، از اختیارات و تخصص لازم برای انجام وظایف خود برخوردار باشند. همانطور که قبلاً بحث شد، «اختیارات» عبارت از اختیار قانونی بازرسان است که توسط قانون ملی و / یا مقررات، برای ورود به محل شرکت، بازرسی محصولات و رویه های شرکت، مصاحبه با کارمندان و اعمال جریمه یا سایر اقدامات در صورت وجود نقایص یا تخلفات شناسایی شده، ایجاد شده است. تخصص بازرسان، همانطور که در پیوست شماره پنج، پنجاه و چهارمین گزارش کمیته تخصصی مشخصات فنی (specification) داروهای سازمان جهانی بهداشت (۹) شرح داده شده است، باید شامل موارد زیر باشد:

- آگاهی از روند بازرسی و موضوعی که از طریق تحصیلات، آموزش و تجربه بدست آمده است؛
- آگاهی از قوانین ملی، مقررات، استانداردها و دستورالعمل هایی که برای اجرا تعیین شده است؛ و

- توانایی قضاوت حرفه ای در مورد پیروی شرکت مورد بازرسی از الزامات مربوطه و اجرای بهترین روش.

با توجه به دامنه وسیع و ماهیت قانونی کار، توصیه می شود بازرسان جدید قبل از آن که همه جنبه های کار را به طور مستقل انجام دهند، حداکثر به مدت یک سال با یک مربی کار کنند. علاوه بر این، توصیه می شود که همه بازرسان، آموزش مداوم در مباحث اداری، نظارتی و فنی داشته باشند تا دانش خود را از عملکرد صنعت، پیشرفت های فناوری و تغییرات نظارتی حفظ کنند. مسئولیت انتصاب افسران بازرسی باید در قوانین ملی آفت کش ها یا مقررات مربوطه، تصریح شود. بعضی از کشورها ممکن است بخواهند تا بازرسان توسط یک سازمان مجاز صدور مجوز، مورد تایید قرار گیرند.

هدف گذاری برای کارایی و اثربخشی

به دلایل مختلف، می توان با هدف قرار دادن تولیدکنندگان آفت کش ها یا «تأمین کنندگان اولیه» در بازرسی های معمول، کارایی و اثربخشی برنامه های بازرسی را افزایش داد. اولاً، معمولاً تعداد مراکز تولیدی کمتر از سایر مراکز برای بازرسی است. ثانیا، برخی از جنبه های بازرسی فقط در مراکز تولید قابل بررسی هستند. برای مثال، آیا محصول تولید شده در واقع با فرمول مشخص شده در ثبت محصول انطباق دارد؟ ثالثاً، تولیدکنندگان از کلیه جنبه های محصولات خود کاملاً مطلع خواهند بود، زیرا آنها نویسندگان برچسب های محصولات و برگه های اطلاعات ایمنی هستند که خصوصیات فیزیکی و شیمیایی محصولات تولیدی را توصیف می کنند.

اطلاعات مربوط به خطرات و نحوه کاربرد محصولات باید از ابتدای زنجیره تامین آفت کش تا انتها که محصول به کاربران فروخته می شود صحیح باشد. به این دلیل، بازرسي برچسب ها براي حصول اطمینان از انطباق آنها با الزامات ثبت محصولات، بخش مهمي از بازرسي توليدكنندگان و واردكنندگان و نيز توزيع كنندگان و فروشگاه های آفت کش ها، که بر اساس برچسب به کاربران مشاوره می دهند، می باشد. استفاده از فناوری و ابزارهای جدید، مانند پایگاه داده ها و یک سیستم اطلاعات ملی دیجیتال بازرسی، برای بهبود کارایی و اثربخشی، پیشنهاد می شود.

اولویت بندی بازرسی ها

برنامه بازرسی باید معیارهایی را برای اولویت بندی بازرسی ها و در صورت لزوم اقدامات فوری تعیین کند. جدول ۱ عواملی که اولویت بازرسی را افزایش می دهند ذکر می نماید. جدول ۲ مواردی را که نیاز به اقدام فوری دارند، مشخص می کند.

جدول۱. اولویت بندی بازرسی از تولیدکنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان یا فروشگاه های آفت کش ها

نوع فعالیت یا محل مورد بازرسی	عواملی که اولویت بازرسی را افزایش می دهند
تولید و فرمولاسیون آفت کش	• تولید و یا فرمولاسیون آفت کش های بسیار سمی • سابقه حوادث یا عدم رعایت ضوابط • حجم زیاد تولید • شکایت در مورد کیفیت آفت کش و یا سمیت، نشت یا بو • سابقه گزارش نکردن داده های صحیح در مورد تولید و / یا فرمولاسیون • فرآیند پیچیده تولید محصول • تغییر در مدیریت • کاربرد های جدید محصول • نتایج تجزیه و تحلیل فرمولاسیون، در صورت موجود بودن
انبار	• انبار با حجم زیاد آفت کش • انبار آفت کش های بسیار سمی • انبار مواد قابل اشتعال یا منفجره • سابقه حوادث یا عدم رعایت ضوابط • سابقه عدم گزارش صحیح داده های انبار • شکایت در مورد کیفیت آفت کش ها و یا سمیت، نشت یا بو
مراکز توزیع ، فروشگاه ها، فروشندگان	• انبار نمودن حجم زیاد آفت کش • سابقه عدم رعایت ضوابط • مقیاس عملکرد • فروش آفت کش های بسیار سمی • شکایت در مورد کیفیت آفت کش ویا سمیت، نشت یا بو • شکایت همسایگان در مورد نشت یا بو • سابقه عدم گزارش صحیح داده ها در مورد محصولات، انبار کردن، فروش و / یا استفاده

جدول ۲. موارد اضطراری که نیاز به اقدام فوری دارند

محصول یا واقعه	اقدامی که باید انجام شود
محصولات شناسایی شده که خطر جدی دارند	• محصولات به دلیل خطر شناسایی شده باید از بازار خارج شوند • هشدار به کاربران، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه ها در مورد خطر مرتبط
وقایع یا حوادث جدی که به مقامات گزارش شده است	• وقایع / حوادث، باید در اسرع وقت بررسی شود • بازرسان، باید علل اصلی واقعه یا حادثه را شناسایی کنند (به عنوان مثال، آیا این مسئله به دلیل عدم رعایت دستورالعمل های کاری و سیاست های مدیریت خطر بوده است یا به دلیل عدم وجود دستورالعمل ها یا سیاست های خاص • بازرسان باید عواقب حادثه را بررسی کنند. در مورد حوادثی که محیط اطراف را نیز دربر گرفته است، باید بسته به اندازه حادثه وجود مواد باقی مانده آفت کش را در محصولات کشاورزی اطراف و در خاک، آب های سطحی و حتی آب های زیرزمینی بررسی نمایند.

انواع و سطوح بازرسی

انواع و سطوح بازرسی به شرایط و منابع موجود بستگی دارد. بازرسی ها ممکن است منظم، برنامه ریزی شده، و یا اینکه موردی یا «غافلگیر کننده» باشد. بازرسی های منظم و برنامه ریزی شده، معمولاً آنهایی هستند که به طور منظم انجام می شوند یا برای پیگیری بازرسی قبلی جهت تأیید انجام اصلاحات لازم صورت می گیرد. در هر دو مورد، شرکت برای بازرسی آماده خواهد شد. بازرسی های موردی و غیر منتظره، که شرکت برای آنها آمادگی ندارد، ممکن است برای بررسی روش معمول اجرایی یک مرکز، پیگیری بازرسی قبلی در صورت تردید در مورد اصلاحات انجام شده، یا بررسی شکایات، یا تأیید سوء ظن در مورد عملکرد نادرست، لازم باشد.

جدول شماره ۳، دو سطح از بازرسی را نشان می دهد، از کمترین به جامع ترین، که به منابع بیشتری نیاز دارد، و سطح سوم برای پیگیری بازرسی قبلی.

جدول ۳. سطوح بازرسی تولید کننده، وارد کننده، توزیع کننده و فروشگاه آفت کش

سطح	نوع بازرسی
۱	**منظم** بازرسی های منظم به طور دوره ای و طبق برنامه بازرسی انجام می شوند. زمان صرف شده در محل بازرسی به اطلاعات بدست آمده بستگی دارد. بازرسی های منظم معمولاً به بررسی سریع تأسیسات و تأیید مجوز محدود می شوند. بازرسان برای اطمینان از وجود تجهیزات ایمنی، مشاهده شیوه های کار و خانه داری، تأیید وجود بایگانی سوابق و بررسی یا نمونه برداری از برچسب های محصولات، مرکز را مورد بررسی و بازدید قرار می دهند. این بازرسی ها اجرای عملیاتی قانون را نشان داده و همچنین می توانند برای غربالگری و شناسایی مراکزی باشد که باید برای بازرسی جامع تر مورد نظر قرار گیرند.
۲	**بررسی انطباق با ضوابط یا بازرسی های فشرده** شامل بازرسی کامل از تاسیسات است. بدین معنی که علاوه بر مشاهدات انجام شده در سطح یک، ارزیابی سوابق، مصاحبه با پرسنل تأسیسات، بررسی روش های خودارزیابی، ابزار ها و داده ها و جمع آوری شواهد عدم انطباق، از جمله برچسب ها و نمونه برداری از محصولات را نیز شامل می شود. کنترل سیستماتیک فروشگاه ها همچنین شامل بازرسی از روال کار در آن جا و بررسی صلاحیت پرسنل برای تحقق الزامات قانونی برای مدیریت آفت کش هااست. این امر معمولاً نیاز به بحث و گفتگو با شخصی را دارد که به کار خرید و قرار دادن محصول در فروشگاه آشنایی و آگاهی کامل دارد. باید از سئوالات باز و شفاف استفاده شود تا به فرد مصاحبه شده فرصت توصیف هرچه بهتر روال ها داده شود . باید اطلاعات پیش زمینه در مورد تعداد محصولات فروخته شده و تأمین کنندگان محصولات ، جمع آوری شود. بازرس همچنین باید جزئیات تأسیس، مالکان یا اشخاص مسئول و نشانی آنها را تأیید کند. **نکاتی برای ایمن سازی هرچه بیشتر اطلاعات:** • حضور حداقل دو بازرس برای انجام بازرسی (حضور یک شاهد در صورت وجود اختلاف). • جمع آوری شواهد مستند مربوط به تمام موارد عدم تطابق شناسایی شده.
۳	**پیگیری** این سطح شامل روش های سطوح یک و دو و بررسی هرگونه اقدام اصلاحی انجام شده از زمان بازرسی قبلی است.

رویه های بازرسی

سه مرحله بازرسی از تولید کنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه ها عبارتند از:

- آماده سازی قبل از بازرسی؛
- بازرسی در محل ؛ و
- پیگیری پس از بازرسی.

آماده سازی قبل از بازرسی

آماده سازی پیش ازبازرسی نیز در سه مرحله صورت می گیرد:

- بررسی اطلاعات پیش زمینه در مورد تاسیساتی که باید مورد بازرسی قرار گیرد؛
- تهیه طرح بازرسی؛ و
- جمع آوری مواد و اسنادی که باید برای بازرسی به همراه برد.

بررسی اطلاعات پیش زمینه در مورد مرکز

آماده سازی برای بازرسی باید با بررسی کامل اطلاعات پیش زمینه در مورد مرکز آغاز شود. این امر به بازرسان کمک می کند تا سوالات صحیح را پرسیده و نکات مهم را در هنگام بازرسی بررسی کنند. همچنین باعث صرفه جویی در وقت به هنگام بازرسی، هم برای بازرسان و هم برای کارمندان مرکز خواهد شد. جدول ۴ چک لیستی برای بررسی اطلاعات پیش زمینه چهار نوع مرکز تحت پوشش این راهنما ارائه می دهد.

جدول ۴. چک لیست بررسی اطلاعات پیش زمینه جهت آماده سازی برای بازرسی از تولید کننده، وارد کننده، فروشگاه یا توزیع کننده آفت کش ها

هدف	اطلاعاتی که باید بررسی شود
با میزان، فعالیت ها و چیدمان فیزیکی مرکز آشنا شوید	طرح جامع سایت که شامل موارد زیر خواهد بود: • نقشه هایی که موقعیت و وضعیت مرکز را در منطقه اطراف نشان می دهد • چیدمان فیزیکی و اندازه مرکز • نام و شماره تلفن صاحبان مرکز یا نمایندگان آن • ساختار سازمانی • شرایط ویژه ورود به مرکز • سطوح قبلی و فعلی عملیات، تولید یا فروش • گزارش های تهیه شده توسط مرکز • تجهیزات ایمنی و الزامات آموزش بهداشت و ایمنی
تاریخچه انطباق مرکز با ضوابط را تعیین کنید	• بررسی گزارش بازرسی های قبلی (در صورت موجود بودن) • سوابق تایید شده درخواست کننده • تاریخچه انطباق • اقدامات اجرایی قبلی • اطلاعات مقامات محلی آشنا با شرکت
مسائل فنی و حقوقی را روشن کنید	متون حقوقی یا استانداردهای فنی که در مورد نوع مرکز، تأسیسات یا بهره برداری اعمال می شود

تهیه طرح بازرسی

طرح بازرسی باید اهداف، وظایف، منابع و برنامه زمان بندی بازرسی را مشخص کند. برای هر بازرسی، باید یک برنامه مشروح مطابق با روش های استاندارد عملکرد سیستم مدیریت کیفیت بازرسی تهیه شود. طرح بازرسی باید جامع و دقیق، اما به اندازه کافی انعطاف پذیر باشد تا به بازرسان اجازه دهد آن را با هر شرایط پیش بینی نشده، سازگار کنند. جدول ۵ چک لیستی برای تهیه یک برنامه بازرسی ارائه می دهد.

جدول۵. چک لیست برای تهیه برنامه بازرسی از تولید کنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها

اهداف	یادداشت
هدف از بازرسی چیست؟ چه دست آوردی از بازرسی مورد انتظار است؟	
وظایف	
• قبل از شروع بازرسی، چه اطلاعاتی باید بررسی شود؟ برای مثال: o مجوز فروش آفت کش o مجوز تولید، فرمولاسیون یا بسته بندی مجدد آفت کش o گزارش های بازرسی قبلی o تاریخچه اطلاعات مربوط به انطباق با ضوابط و یا تخلفات مرکز o نوع آفت کش های انبار شده در مرکز	
• چه هماهنگی هایی لازم است؟ به عنوان مثال، با: o یک آزمایشگاه آنالیز آفت کش ها o یک آزمایشگاه میکروبیولوژی o یک متخصص شیمی آفت کش ها و یا متخصص در آفت کش-های بیولوژیک o مقامات محیط زیست یا بهداشت o گمرک o مسئولان محلی o پلیس یا سایر نهادهای قانونی یا اجرای قانون	

• چه اطلاعاتی باید در حین بازرسی جمع آوری شود؟ برای مثال: o داده های مربوط به واردات، تولید، انبارداری یا فروش o نمونه های آفت کش o چیدمان تأسیسات و تجهیزات، از جمله تاسیسات انبارداری با دمای کنترل شده برای آفت کش های بیولوژیک o سازماندهی فرایندهای ایمنی o هویت اپراتورها و اطلاعات مربوط به آموزش های دوره ای آنها	
رویه ها	
• از چه رویه ای استفاده خواهد شد؟ برای مثال: o مشاهده عمومی o نمونه گیری (برای آفت کش های بیولوژیک از ظروف باز نشده باید نمونه برداری شود) o مصاحبه ها o بازرسی از کتاب ها و آمارها	
• آیا بازرسی از قبل اعلام می شود (در این صورت برای اطمینان از حضور افراد مناسب باید قرار ملاقات تعیین شود) یا اعلام نمی شود؟	
منابع	
• چه وسایلی به عنوان مثال برای انتقال نمونه ها مورد نیاز است؟ آیا احتیاج است که از خارج تهیه شوند (به عنوان مثال، وسیله یخچال دار برای حمل نمونه بیولوژیک) ؟ • روش ارتباط دادن نمونه با شخص نمونه بردار چگونه است (یعنی چه کسی نمونه را جمع آوری می کند، چه کسی آن را به آزمایشگاه می برد، چه کسی آن را آنالیز می کند و چه کسی نتایج را ثبت می کند؟) این امر برای حصول اطمینان و ارتباط دادن نمونه آنالیز شده با فرد نمونه بردار لازم است.	

جمع آوری مواد و مستندات برای بازرسی

آماده سازی یک بازرسی با جمع آوری مواد و اسنادی که برای بازرسی به همراه برده می-شود به پایان می رسد. مواردی که معمولا مورد نیاز است در جدول شش ذکر شده است.

جدول ۶. مواد و مستندات مورد نیاز برای بازرسی ها

تجهیزات اولیه
• دفترچه یادداشت میدانی • تخته رسم گیره دار • خودکار و ماژیک های ضد آب • تلفن همراه • تجهیزات دوربین، فیلم و فلاش • ماشین حساب جیبی • نوار اندازه گیری (متر) • کیف حمل نمونه • سربرگ رسمی سرویس بازرسی
تجهیزات حفاظت فردی و اضطراری در صورت عدم ارائه توسط مرکز
• پیش بند مقاوم به تراوش • دستکش مقاوم در برابر مواد شیمیایی • عینک ایمنی • محافظ صورت • کلاه ایمنی • کلاه یا کلاه نخی • کفش محافظ • لباس کار (پیراهن آستین بلند و شلوار بلند یا روپوش) • ماسک های تنفسی (و قطعات آن)

سایر تجهیزات اضطراری و مواد در صورت عدم ارائه توسط مرکز

- شماره تلفن های اضطراری (نزدیکترین بیمارستان یا پزشک)
- جعبه کمک های اولیه
- کپسول آتش نشانی
- ظروف کاملا بسته برای حمل نمونه ها
- صابون یا نظافت کننده های خشک برای دست، و یک حوله یا نوار دستمال کاغذی
- ظرفی محتوی آب تمیز
- لوازم شستشوی چشم

تجهیزات نمونه برداری

اگر احتمالاً بازرسی شامل نمونه برداری نیز باشد، باید تجهیزات لازم را جمع آوری و بررسی کنید تا برای این اقدام مناسب وخوب باشند.

پول نقد

بسته به قوانین ملی، ممکن است بازرسان نتوانند تعداد مورد نیاز نمونه ها را ضبط کنند و ملزم به پرداخت هزینه محصولات نمونه برداری شده هستند.

فرم ها، چک لیست ها و سایر اسناد مربوطه

فرم ها و اسناد مختلف باید در بازرسی به همراه آورده شوند. نوع بازرسی، موارد ضروری را تعیین می کند. آنها ممکن است شامل موارد زیر باشند:

- مدارک رسمی بازرس
- حکم ورود
- اعلامیه بازرسی
- رسید برای نمونه ها یا اسنادی که جمع آوری می شود
- فرم های خلاصه بررسی
- سربرگ یا مهر رسمی
- کپی قوانین و مقررات مرتبط
- چک لیست اطلاعاتی که باید هنگام بازرسی جمع آوری شود (متناسب با نوع مرکز تنظیم شده است)

اطلاعیه بازرسی

پیش از انجام بازرسی از قبل اعلام شده، تیم بازرسی باید مرکز مورد نظر را از طریق یک اطلاعیه بازرسی، در سربرگ رسمی که هدف از بازرسی، تاریخ و زمان بازرسی و اسامی بازرسان در آن ذکر شده¬است، از یک روز تا سه ماه قبل مطلع سازند. همچنین ممکن است لازم باشد که بازرسان اطلاعیه بازرسی را هنگام ورود تیم بازرسی به مرکز مورد نظر، همراه با مجوز بازرسان به صاحب موسسه یا نماینده او ارائه دهند.

انجام بازرسی

بازرسی از محل تولیدکنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و خرده فروشان آفت کش ها دارای عناصر مشترکی هستند، اما عناصری نیز دارند که منحصر به نوع مرکز / تاسیسات مورد بازدید نیز می باشد. علاوه بر این، هر بازرسی باید متناسب با شرکت مورد نظر، اندازه و فعالیت ها و تاریخچه آن باشد.

معرفی و بررسی اجمالی شرکت

بازرسی از محل باید با معرفی و بررسی کلی شرکت و سبد محصولات آن آغاز شود. جدول هفت چک لیست روش های این مرحله از بازرسی را ارائه می دهد.

جدول ۷. معرفی و بررسی کلی تولیدکنندگان، واردکنندگان، توزیع کنندگان و فروشگاه های آفت کش ها

تاریخ، مکان و هدف از بازرسی

قبل از ورود به مرکز مورد بازرسی، بازرسان باید نکات زیر را مورد توجه قرار دهند:

- تاریخ
- نام و نشانی شرکت
- نوع مرکز
- اندازه مرکز
- هدف از بازرسی
- آیا این یک بازرسی منظم / برنامه ریزی شده یا یک بازرسی غافلگیرانه / موقت است

معرفی بازرس (بازرسان)

بازرس (بازرسان) باید:

- خود را معرفی کرده و نمای مختصری از سازمان خود، مرجعی که بازرسی را برای آن انجام می‌دهند و استانداردها و دستورالعمل هایی را که بر اساس آنها بازرسی انجام می شود، ارائه دهند؛
- اسناد پشتیبانی یا سایر مجوز های انجام بازرسی را نشان دهند؛
- هدف از بازرسی را مشخص و اظهار نمایند؛
- روند بازرسی را توضیح دهند.

معرفی پرسنل مرکز

بازرس (بازرسان) باید از پرسنل شرکت بخواهند که خود را معرفی کرده و مروری کوتاه بر عملکرد شرکت، چارت سازمانی، محصولات تولید شده یا محصولاتی که در محل با آن کار می کنند، از جمله مواد پر مخاطره، هرگونه تغییر از زمان بازرسی قبلی (در صورت وجود)، هر گونه بازرسی اخیر توسط سایر مقام های نظارتی، تامین کنندگان مهم مواد مورد استفاده، هر گونه فعالیت انجام شده یا قرارداد با سایر موسسات، مدیریت پسماند و روش رسیدگی به شکایات، را بیان نمایند. سپس بازرس (بازرسان) باید هرگونه اطلاعات اضافی مورد نیاز برای تکمیل چک لیست زیر را درخواست نمایند.

نام شرکت	
شماره مالیاتی (یا مشابه آن)	
نشانی	
شماره تلفن	
مدیر ارشد اجرایی یا معادل آن • نام • ایمیل	
مدیران اصلی، شرکاء یا مالکان و مسئول اداره روزمره تاسیسات • نام (ها) • ایمیل (ها)	

نشانی سایت در صورت متفاوت بودن با مرکز اصلی (در صورت مرتبط بودن)	
شماره جواز تاسیس (یا معادل آن)	
شخص مورد تماس • نام (ها) • ایمیل (ها)	
نماینده (های) شرکت، حاضر در بازرسی • اعتبار نامه ها	
بازرس (بازرسان) • نام (ها) • ایمیل (ها)	
شماره ثبت بازرسی	
هدف از بازرسی	
عملیات شرکت	
نوع سایت یا شرکت	
تعداد کارمندان در مرکز و نام کارکنان اصلی با عناوین شغلی (به عنوان مثال پرسنل مسئول ایمنی شیمیایی، ایمنی کارگران و حفاظت از محیط زیست)	
اطلاعات تماس با تامین کنندگان • نام • نشانی	
انبار در صورت وجود: • محل • ظرفیت • شخص مورد تماس، شرح شغل، ایمیل (ها)	

سازوکارهای حمل و نقل	
ایمنی تاسیسات و انبار، اقدامات اضطراری و تجهیزات مرکز	
مدیریت پسماند و شرکت بازیافت • نشانی	

بازرسی از تولیدکنندگان، واردکنندگان و توزیع-کنندگان آفت کش ها

پس از معرفی، بازرسی از تولیدکنندگان، واردکنندگان و توزیع کنندگان با بررسی سبد محصولات، موجودی و سوابق این مراکز و با استفاده از چک لیست های مندرج در جداول ۸ و ۹ انجام می گیرد. ممکن است بخواهید درخواست کنید که مدتی را به تنهایی به مطالعه اطلاعات محصول و سوابق شرکت بپردازید. پس از بررسی این اسناد، بازرسی باید با مشاهده و بازدید مرکز و انبارها ادامه یابد.

در صورت مشاهده هرگونه نقیصه ای، اقدامات مربوط به اصلاح آنها باید مورد بحث و بررسی قرار گرفته و در خصوص مهلت برای رفع آنها موافقت گردد. گزارش بازرسی باید موارد عدم تطابق را همراه با اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه که باید توسط شرکت صورت پذیرد و برنامه زمانی برای تکمیل آنها را مشخص کند. بازرس (بازرسان) ممکن است یک بازرسی مجدد، جهت پیگیری و تأیید اجرای اقدامات اصلاحی انجام دهند. در صورت عدم رسیدگی شرکت و رفع موارد عدم انطباق در زمان توافق شده، مرجع می تواند طبق مقررات قانونی، اقدامات قاطعانه تری مانند اعمال جریمه نقدی، صدور اخطار، وضع نمودن ضوابط قرنطینه یا جلوگیری از فروش محصولات نماید.

جدول ۸. چک لیست برای بازرسی از تولید کنندگان آفت کش ها

رویه های طبقه بندی آفت کش ها، برچسب زدن و برگه های اطلاعات ایمنی (شامل دستگاه های محتوی آفت کش ها)		
مواردی که باید بررسی شوند	**یادداشت**	**اصلاحات لازم و مهلت مقرر**
روال طبقه بندی و برچسب گذاری آفت-کش ها		
روال تدوین و به روز رسانی برگه های اطلاعات ایمنی آفت کش ها		
روال توزیع برگه های اطلاعات ایمنی آفت-کش ها به مشتریان		
تولید، ثبت، برچسب گذاری، بسته بندی و دفع آفت کش ها و تجهیزات		
مواردی که باید بررسی شوند	**یادداشت**	**اصلاحات لازم و مهلت مقرر**
تولید ماده موثره و آفت کش ها • نام تجاری • شماره ثبت • میزان تولید در هر batch		
تولید دستگاه های محتوی آفت کش ها • نام تجاری • شماره ثبت • میزان تولید در هر batch		

داده های تحقیقات • کلیه داده های خام، تفاسیر، ارزیابی ها و گزارش های مرتبط با ثبت یا حدود قابل تحمل محصول		
شماره مجوز تولید آزمایشی		
هرگونه تغییر در ثبت محصول		
هرگونه انتقال حق ثبت محصول		
برچسب گذاری و اطلاعات برچسب • خوانا بودن • دوام • اطلاعات در مورد محتوای خالص و سایر مواد تشکیل دهنده • دستورالعمل استفاده • هشدارهای ایمنی • دستورالعمل دفع مواد و بسته بندی • زبان (ها)		
تایید کیفیت بسته بندی از نظر مقاومت در برابر بازکردن توسط کودکان		
شرح و برچسب گذاری بسته بندی واحد		
گزارش اثرات سوء		
گزارش های سالانه تولید		
دفع • مورد دفع شده (آفت کش، ماده موثره، دستگاه یا ظروف آفت کش) • روش دفع • تاریخ های دفع • محل سایت ها و روش های دفع، برای مثال برنامه مدیریت ظروف آفت کش • تغییر از روال عادی		

سوابق و اسناد	تعداد سال های حفظ سوابق	وجود سوابق		اصلاحات لازم و مهلت مقرر
		بله	خیر	
موجودی انبار • هویت و مقدار آفت کش یا مواد موثره موجود در انبار • هویت و تعداد دستگاه های حاوی آفت کش در انبار • هویت و مقدار آفت کش هایی که ثبت آنها لغو یا به حالت تعلیق درآمده است • هویت و مقدار آفت کش های سنواتی و تاریخ گذشته موجود در انبار				
هویت و تولید سالانه هر آفت کش و دستگاه تولید شده • نام تجاری آفت کش یا دستگاه یا نام عمومی یا شیمیایی ماده موثره • شماره ثبت • مقدار تولید سالانه، از جمله مقدار هر batch و شماره شناسایی batch				
سوابق حمل و نقل داخلی و خارجی • نام تجاری آفت کش یا دستگاه یا نام عمومی یا شیمیایی ماده موثره • کپی یا عکس از برچسب های محصول، از جمله برچسب گذاری دو زبانه • نام و نشانی شرکت حمل و نقل دریایی				

• نام و نشانی شرکت باربری زمینی • قرارداد امضاء شده خریدار خارجی • مشخصات فنی و دستورالعمل های ارائه شده به خریداران • گواهینامه صادر کننده • کپی از هرگونه ضمانت داده شده • محدودیت ها، معافیت ویژه یا نیاز خاص محلی • تاریخ حمل یا تاریخ ارسال برای حمل • میزان ارسال شده برای حمل		
تبلیغات • کپی کلیه تبلیغات داخلی • دستورالعمل های تبلیغات فروش که برای توزیع کنندگان ، فروشندگان و فروشگاه های آفت کش ارسال شده است		

جدول ۹. چک لیست برای بازرسی وارد کنندگان و توزیع کنندگان آفت کش ها

سوابق رسید آفت کش ها و دستگاه های محتوی آفت کش		
مواردی که باید بررسی شوند	**یادداشت**	**اصلاحات لازم و مهلت مقرر**
نام تجاری آفت کش یا دستگاه، یا نام عمومی یا شیمیایی ماده موثره		
شماره ثبت(فقط واردات یا توزیع محصولات ثبت شده مجاز است. واردات یا توزیع محصولات غیرمجازغیرقانونی است)		

برگه اطلاعات ایمنی		
آفت کش هایی که برای فروش یا استفاده در کشور ثبت ملی نشده اند ولی برای تولید و یا حمل از داخل کشور مجاز می باشد (در صورت مجاز بودن بر اساس قوانین ملی): • شرح فرمول بصورت محرمانه • مقصد محصول • اطلاعاتی درباره اینکه چرا محصول در سطح ملی ثبت نشده است		
تأیید برچسب گذاری صحیح و مناسب مطابق با الزامات ملی و زبان (های) محلی		
تأیید بسته بندی با دوام و ایمن برای کودکان، با برچسب خوانا		
نام و نشانی تامین کننده		
نام و نشانی حمل کننده دریایی		
نام و نشانی شرکت باربری زمینی		
تاریخ دریافت		
میران دریافت		

سوابق حمل و اسناد	تعداد سال های حفظ سوابق	وجود سوابق		اصلاحات لازم و مهلت مقرر
		بله	خیر	
نام تجاری آفت کش و دستگاه				
کپی و واحد برچسب محصول، برچسب دستگاه				
نام و نشانی خریدار				
نام و نشانی شرکت حمل و نقل دریایی				
نام و نشانی شرکت باربری زمینی				
تاریخ حمل یا تاریخ ارسال برای حمل				
میزان حمل شده یا ارسال شده برای حمل				
محدودیت ها ، معافیت ویژه یا نیاز خاص محلی				
ضمانت ها (Guarantees) و تبلیغات: • کپی از کلیه تبلیغات داخلی دستورالعمل های تبلیغاتی فروش که برای فروشندگان و فروشگاه های آفت کش ها ارسال شده است • کپی از هر گونه ضمانت داده شده				
اطلاعات صادرات خارجی: • کپی از هرگونه مشخصات فنی یا دستورالعمل تولید آفت کش ها، دستگاه ها یا مواد موثره • کپی از برچسب های محصولات تولیدی و دستورالعمل برچسب گذاری • کپی از هر گونه اطلاعات تکمیلی ایمنی یا اطلاعات تکمیلی کاربرد که ارائه شده • کپی از بیانیه های امضا شده تأیید خرید • کپی مجوز صادر کننده				

سایر سوابق و اسناد	تعداد سال های حفظ سوابق	وجود سوابق		اصلاحات لازم و مهلت مقرر
		بله	خیر	
موجودی (هویت و مقدار) آفت کش ها و مواد موثره، دستگاه ها و ظروف حاوی آفت کش در انبار				
موجودی (هویت و مقدار) آفت کش ها و دستگاه های انبار شده که ثبت آنها باطل یا معلق شده است				
دفع موجودی آفت کش های تاریخ گذشته و ظروف • روش دفع • تاریخ دفع • محل سایت های دفع • نوع آفت کش، دستگاه، ماده موثره یا ظروف دفع شده • انحراف از روال عادی				

بازرسی از فروشگاه های آفت کش ها

بازرسی از یک فروشگاه آفت کش شامل انبار نمودن، به نمایش گذاردن، برچسب زدن، بسته بندی و چگونگی تبلیغ محصولات آفت کش ها؛ روال کارو صلاحیت کارکنان؛ و ارتباط با مشتریان و راهنمایی در مورد مشکلات آفت آنها و خطرات و کاربرد آفت کش ها، است. بازرسان همچنین باید سئوال کنند که آیا فروشگاه در جمع آوری ظروف خالی آفت کش هانقشی دارد، آنگونه که در بعضی از کشورها طبق قانون لازم است.

بازرسی باید با نگاه کلی به فروشگاه برای مشاهده نحوه انبار نمودن و به نمایش گذاشتن محصولات آغاز شود. نمونه هایی از محصولات را می توان به سرعت برای قابل قبول بودن بسته بندی، برچسب گذاری، نحوه به نمایش گذاردن و انبار نمودن بررسی نمود. هر محصولی که به نظر می رسد با الزامات ملی مطابقت ندارد باید برای بررسی بیشتر و آزمایش احتمالی کنار گذاشته شود. تعداد محصولات مورد بازرسی به تعداد محصولات فروخته شده و انبار شده در فروشگاه، شرایط کلی نگهداری و نمایش آنها، زمان موجود برای بازرسی و تخمین پیچیدگی ارزیابی بستگی دارد. محصولاتی که به نظر می رسد با الزامات ملی مطابقت ندارند یا از نظر کیفیت یا مشروعیت مشکوک هستند (به عنوان مثال محصولات بالقوه تقلبی) باید برای بررسی بیشتر و آزمایش های احتمالی از فروشگاه برداشته شوند. البته ترجیح داده می شود که صاحبان فروشگاه ها، داوطلبانه مشکل را برطرف نموده و محصولات دارای نقیصه را از قفسه های خود بردارند. ولی اگر آنها با این کار موافق نیستند، باید اقدامات رسمی برای اصلاح مشکل یا توقف فروش محصولات انجام گیرد. نمونه هایی از اقدامات رسمی برای اصلاح مشکلات شامل موارد زیر است.

• اگر در فروشگاه محصولات تقلبی یا کالاهایی که مورد تأیید نیستند، پیدا شد، باید بلافاصله از قفسه ها برداشته شده و برای جلوگیری از توزیع بیشتر، موجودی فروشگاه تعیین و محصول را بصورت حفاظت شده و ایمن برای دفع انبار نموده و یا از فروشگاه خارج کرد.

• اگر نقایص جدی در بسته بندی یا برچسب گذاری وجود داشته باشد، مانند عدم وجود دستورالعمل استفاده، عدم وجود نمادها برای محصولات خطرناک، برچسب به زبان غیر محلی یا بسته بندی در ظروف استفاده مجدد یا وجود نشتی، شاید اقدامات جدی لازم باشد. فروش محصول باید متوقف شده و باید بلافاصله از قفسه های فروشگاه برداشته شده و برای جلوگیری از توزیع بیشتر، موجودی فروشگاه تعیین و محصول را بصورت حفاظت شده و ایمن برای دفع انبار نموده و یا از فروشگاه خارج کرد.

• اگر به نظر نمی رسد فروشگاه ها درباره قرار گرفتن در معرض و یا در خصوص خطر آفت کش ها اطلاعاتی را به مشتریان خود ارائه دهند، بازرسان می بایست به آنها توصیه نمایند تا این اطلاعات را ارائه و / یا در فروشگاه به نمایش بگذارند. همچنین بازرسان می توانند توصیه نمایند که تجهیزات حفاظت فردی، تجهیزات سمپاشی و قطعات یدکی آنها، تهیه و در فروشگاه بفروش برسد.

چک لیست بازرسی از فروشگاه های آفت کش ها در جدول ۱۰ ارائه شده است.

جدول ۱۰. چک لیست بازرسی از فروشگاه های آفت کش ها

بازرسی محصولات		
مواردی که باید بررسی شوند	**یادداشت**	**اصلاحات لازم و مهلت مقرر**
ثبت محصول، بسته بندی و برچسب گذاری • نام تجاری محصول • شماره ثبت • آیا فروش محصول در کشور مجاز است؟ (هیچ آفت کش غیر مجازی نباید فروخته یا انبار شده باشد). • آیا استفاده از محصول مورد عرضه محدود شده است؟ آیا برای فروش محصول مورد عرضه مجوز لازم است؟ • آیا برچسب با الزامات ملی و تأییدیه محصول مطابقت دارد؟ • آیا برچسب به زبان مناسب است؟ • آیا برچسب به آسانی قابل خواندن است؟ • آیا برچسب دستورالعمل استفاده را دارد؟ • آیا برچسب محتوای خالص و مواد تشکیل دهنده را فهرست کرده است؟ • آیا دستورالعمل هایی برای دفع مازاد و بسته بندی وجود دارد؟ • آیا واجد طبقه بندی سیستم هماهنگ جهانی طبقه بندی و برچسب گذاری مواد شیمیایی، نمادها و عبارات مخاطره و ایمنی، نحوه عملکرد، محدودیت های استفاده، نام تولید کننده و وزن / حجم است (در صورتی که این موارد قابل اجرا می باشد)؟		

• آیا برچسب شامل کلیه اطلاعات قانونی مورد نیاز است؟ آیا حاوی اطلاعات دیگری مانند «عملکرد خوب کشاورزی» که مطلوب بوده اما اجباری نیست، می باشد؟ • آیا سوء ظنی در مورد اشتباه بودن برچسب وجود دارد؟ • آیا بسته بندی با بسته بندی و برچسب گذاری مورد تایید محصول مطابقت دارد؟ • آیا فروشنده از هرگونه حادثه مسمومیت مطلع است؟ (در این صورت، بازرس باید اطلاعات را برای پیگیری بعدی ثبت کند)		
نکاتی که باید در نظر گرفته شوند: • محصولات آفت کش باید در بسته بندی اصلی خود بوده و در همان بسته بندی عرضه شوند (مگر اینکه بسته بندی مجدد مجاز دانسته شده باشد)، که در این صورت بسته بندی ثانوی باید ایمن، بادوام و از نظر دسترسی کودک ایمن باشد. قطعات مورد استفاده درباز و بسته نمودن باید کاملا ضد نفوذ بوده و آسیب پذیر نباشند. • ظروف آفت کش نباید شبیه ظروف غذا باشد، تا از بروز هرگونه اشتباه جلوگیری شود.		
ذخیره سازی و نمایش گذاشتن محصول • آفت کش ها باید به گونه ای نگهداری و نمایش داده شوند که از بروز خطرات برای انسان و محیط زیست نیزجلوگیری شده باشد.		

• اگر الزامات قانونی کشور توصیه کرده است که محصولات آفت کش با تجهیزات لازم حفاظت فردی به نمایش گذاشته شده و به فروش برسند، تطابق با این توصیه نیز باید بررسی شود.		
سوالاتی که باید در نظر گرفته شود: • آیا محصول بصورت ایمن انبار و نمایش داده می شوند؟ • آیا محصولات مطابق با شرایط نگهداری و به دور از نور مستقیم خورشید، گرما، رطوبت، غذا، دارو، اسباب بازی ها ، لباس و سایر محصولات از این قبیل نگهداری و نمایش داده می شوند؟ • آیا با رعایت اصل ,اولین ورود، ,اولین خروج, موجودی بطور منظم چرخش می یابد و محصولات تاریخ گذشته و ظروف آسیب دیده از رده خارج می شوند؟ • آیا محصولات، خارج از دسترس کودکان (مثلاً در قفسه های بلند یا بسته یا قفل شده) نمایش داده می شوند؟ • آیا توصیه ها و مشاوره های ایمنی در مورد تجهیزات حفاظت فردی نشان داده می شوند؟ • آیا سایر محصولات (به عنوان مثال کودها یا انواع دیگر محصولات) با آفت کش ها نگهداری می شوند؟		

روال و رویه ها موارد زیر باید مشخص شود: • پروانه های فعالیت و مجوزها • تامین کنندگان و / یا توزیع کنندگان • آموزش و شایستگی کارکنان • اطلاعات و مشاوره های ارائه شده به مشتریان • فروش محصولات محدود شده • رعایت حقوق ثبت محصولات • هرگونه تبلیغات انجام شده • توزیع برگه های اطلاعات ایمنی			
سوابق و اسناد	**تعداد سال های حفظ سوابق**	**وجود سوابق** **بله خیر**	**اصلاحات لازم و مهلت مقرر**
• نام تجاری محصول یا دستگاه • شماره ثبت • کپی از برچسب • نام و نشانی تامین کننده و حمل کننده • تاریخ و مقدار دریافتی و فاکتور • کپی از کلیه تبلیغات • کپی از هر گونه ضمانت			

نمونه برداری

اگر بازرس شک کند که یک آفت کش یا دستگاه، تقلبی بوده یا فرمول ترکیبی آن با آنچه که در ثبت محصول درنظرگرفته شده، متفاوت است، باید نمونه های محصول و دستگاه ها جمع آوری شوند. نمونه ها باید همیشه شامل عکس هایی از برچسب محصول و اطلاعات آن و همچنین از شماره batch یا محموله باشد. عکس تجهیزات حفاظت فردی و تجهیزات سمپاشی نیز برای حصول اطمینان از انطباق آنها با استانداردهای مربوطه نیز باید تهیه شود.

بازرس باید:

- برای هر نمونه گرفته شده رسید صادر نماید و آن را به شخصی که اطلاعیه بازرسی را دریافت کرده و همچنین به مدیر شرکت یا سایر مقامات شرکت بدهد.
- نمونه را در حضور نماینده شرکت جمع آوری کرده و از نماینده بخواهد تا رسید را امضا کند. یک نسخه از رسید را در سوابق نگه دارد.
- هنگام گرفتن نمونه، از شرکت درخواست نماید تا اطلاعات مربوط به نمونه را (به عنوان مثال مبداء، اصلاح مجدد، بسته بندی مجدد) رسماً ارائه دهند.
- زنجیره ای از مراحل تهیه نمونه ایجاد نماید. بدین معنی که مشخص کند چه کسی نمونه را جمع آوری، حمل و آنالیز می کند و نتایج را ثبت و گزارش نماید.
- نمونه را به آزمایشگاه مربوطه ارسال نموده و از آزمایشگاه بخواهد تا آنالیز را تسریع نماید.
- مرجع دولتی را که درخواست کننده بازرسی بوده است از نمونه جمع آوری شده که برای آنالیز ارسال شده آگاه سازد و نام آزمایشگاه را نیز مشخص نماید.
- برای تسهیل در برقراری ارتباط بین نتایج تجزیه و تحلیل و اقدامات بعدی، شماره تلفن و نشانی ایمیل را با همه افراد ذیربط تبادل نماید.

راهنمایی مشروح در مورد کنترل کیفیت و نمونه برداری از آفت کش ها در راهنمای مشترک فائو و سازمان جهانی بهداشت (۶) ارائه شده است.

نتیجه گیری از بازرسی

در پایان بازرسی، بازرسان باید به شرکت اطلاع دهند که گزارش رسمی بازرسی را که در آن مواردی از عدم انطباق را که در هنگام بازرسی مشخص شده دریافت خواهند داشت. قالب نمونه گزارش بازرسی در پیوست شماره یک آمده است. اگر اقدامات اصلاحی لازم است، بازرسان باید:

- کمبودها یا تخلفات پیدا شده، اصلاحات مورد نیاز و جریمه یا مجازات تعیین شده را توضیح دهند. برای مثال، توقف موقت فعالیت های شرکت در صورت عدم اصلاح در مهلت تعیین شده. در صورت امکان، توضیحات باید هم به صورت شفاهی و هم کتبی ارائه شود. توصیه می شود این اقدام در حضور مسئول شرکت انجام داده شود.

- یک اطلاعیه کتبی به سازمان ناظر بر مدیریت آفت کش ها ارسال نمایند (بسته به ضوابط ملی، این اطلاعیه ممکن است کپی همان گزارش ارائه شده به شرکت باشد یا قالب متفاوتی داشته باشد) ؛ و

- برای تأیید انجام اصلاحات، جلسه پیگیری یا بازرسی مجدد تعیین کنند.

گزارش بازرسی باید در اسرع وقت پس از بازرسی تدوین و در صورت لزوم به شرکت و نهادهای ملی مربوطه ارسال شود. این گزارش باید شامل کلیه اطلاعات مرتبطی باشد که در لیست های بازرسی ثبت شده است و باید اصلاحات لازم را تکرار کند. بسته به نوع نقایص یا تخلفات، ممکن است ارسال گزارش پلیس یا دادستان برای شرکت نیز لازم باشد. این گزارش باید برای هرگونه رجوع در آینده بایگانی شود. قوانین مربوط به حفاظت از داده ها نیز باید رعایت شود.

پیگیری پس از بازرسی

پس از انجام اصلاحات، شرکت بازرسی شده باید یک گزارش کتبی به تیم بازرسی و مقامات مربوطه با اثبات اصلاح نقص یا تخلف ارسال کند. تیم بازرسی باید برنامه اصلاح و پیشگیری شرکت را بررسی کند و اگر نتیجه گرفت که اقدامات اصلاحی نیاز به تأیید دارند، باید بازرسی را پیگیری و یا مجدد اجرا نمایند. گزارش بازرسی، پاسخ شرکت و گزارش بازدید پیگیری باید برای ارجاع در پرونده نگهداری شود.

منابع

1. FAO & WHO. 2006. Guidelines on compliance and enforcement of a pesticide regulatory programme. Rome. (http://www.fao.org/fileadmin/templates/agphome/documents/Pests_Pesticides/Code/Compliance.pdf , accessed September 2020).

2. United States Environmental Protection Agency (USEPA). 2019. Federal Insecticide, Fungicide and Rodenticide Act (FIFRA) inspection manual. Washington, DC (https://www.epa.gov/sites/production/files/2014-01/documents/fiframanual.pdf , accessed September 2020).

3. FAO & CILSS. 2011. Pesticides Inspection and Control – A manual for government agents in the Sahel. Draft. Rome

4. European Chemicals Agency (ECHA). Undated. Product-types. Helsinki. (https://echa.europa.eu/regulations/biocidal-products-regulation/product-types , accessed September 2020).

5. FAO. 2015. Guidelines on pesticide legislation. Rome (http://www.fao.org/3/a-i5008e.pdf , accessed September 2020).

6. FAO & WHO. 2011. Guidelines for quality control of pesticides. Rome. (http://www.fao.org/3/a-bt477e.pdf, accessed September 2020).

7. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). 2012. Guidance on pesticide compliance and enforcement best practices. Paris. (http://www.oecd.org/env/ehs/pesticides- biocides/oecdguidanceonpesticidecomplianceandenforcementbestpractices.htm, accessed September 2020).

8. FAO. 1988. Guidelines for retail distribution of pesticides with particular reference to storage and handling at the point of supply to users in developing countries. Rome. (http://www.fao.org/3/a-bt482e.pdf, accessed September 2020).

9. WHO. 2020. Quality management system requirements for motional inspectorates. WHO Expert Committee on Specifications for Pharmaceutical Preparations. Fifty-fourth report. WHO Technical Report Series, No. 1025. Geneva, Switzerland. (https://www.who.int/publications-detail/978-92-4-000182-4 , accessed September 2020).

پیوست ۱. قالب نمونه یک گزارش بازرسی

گزارش بازرسی برای تعیین انطباق با قوانین ملی
نام شرکت
نشانی (شهر، استان، کد پستی)
تاریخ بازرسی (روز ، ماه ، سال)
انجام شده توسط:
شماره بازرس

اطلاعات شرکت
- نام
- مجوز تأسیس یا شماره ثبت
- شخص مسئول
- نوع مالکیت

تاریخ بازرسی (روز ، ماه ، سال)

شرکت کنندگان
- شرکت
- بازرس (ها) و سازمان (های) آنها

اهداف
برای بازرسی / بررسی / پیگیری در مورد ...

پیشینه شرکت

نتایج بازرسی
- جلسه افتتاحیه
- گزارش نتایج بازرسی
- نشست پایانی

نام بازرس
عنوان بازرس
امضا
تاریخ (روز ، ماه ، سال)

Guidance for inspection of pesticide producers, importers distributors and retailers

Dr. Morteza Zaim, Eng. Seyed behzad mousavi, Dr. Fatemeh Nikpour, Dr. Hassan vatandoost

Deputy for Health
Ministry of Health and Medical Education

(Institue for Environmental Research (IER
Tehran University of Medical Sciences
Member of the World Health
Organisation Chemical Risk Assessment Network